

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

Current Conditions and Problems of Career Education Management Suksasongkhro
Chiang Mai School

พรฤทัย มณีวรรณ¹, สายฝน แสนใจพรหม²

Pornrutai Maneewan¹, Saiphon Sanjaiprom²

(วันรับบทความ 13 เมษายน 2565, วันแก้ไขบทความ 15 พฤษภาคม 2565, วันตอบรับบทความ 25 มิถุนายน 2565)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน และครูการงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ 5 คน รวมจำนวน 7 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพ ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูลด้วยวิธีสามเส้าระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2564 แบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านบุคลากรผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่ากรอบอัตรากำลังบุคลากรครูมีเพียงพอแต่ควรได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานฐานอาชีพแก่ผู้เรียน ครูที่รับย้ายมาตามกรอบอัตรากำลังยังต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดทักษะงานอาชีพของโรงเรียนที่มีอยู่ และบุคลากรครูอาชีพควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนครูให้พัฒนางานอาชีพที่มีความทันสมัยสามารถสร้างฐานงานอาชีพใหม่อยู่เสมอ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้มีทักษะความรู้ไปประกอบการทำงานหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 2) ด้านงบประมาณ พบว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอแต่ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ อีกทั้งการขอใช้งบประมาณตามโครงการที่ตั้งไว้ยังมีความซับซ้อนเนื่องด้วยระเบียบต่างๆ ส่งผลให้มีความล่าช้าต่อการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ 3) ด้านวัสดุและอุปกรณ์ พบว่าการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในฐานงานอาชีพยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ไม่มีทะเบียนการขอใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ชัดเจน วัสดุอุปกรณ์บางรายการที่มีต้องได้รับการซ่อมแซมเพื่อให้ใช้ได้ดี เนื่องด้วยมีการปรับหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยต้องมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะในการสอนงานอาชีพให้มีประสิทธิภาพและ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, nene.boy.aoy@gmail.com

¹ Student in Master of Education Program in Education Administration, Chiang Mai Rajabhat University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, saiphon_san@cmru.ac.th

² Asst. Prof., Ph.D., Department of Technical Education, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University.

4) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่าในหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาเลือกเสรี ชุมนุม กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ที่ส่งเสริมทักษะงานอาชีพต่างๆ ยังไม่ต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การจัดการเรียนการสอนบางรายวิชามีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างบุคลากรซึ่งส่งผลให้รายวิชาอาชีพนั้นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ตามนโยบายควรต้องปรับปรุงหลักสูตรงานอาชีพที่ทันสมัยตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในอนาคตดังนั้นการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพในองค์ประกอบด้านต่างๆ จะสามารถรองรับปัญหา และการพัฒนางานอาชีพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ ต้องมีการกำหนดแนวทาง กระบวนการบริหารงานที่ชัดเจนเพื่อให้การจัดการศึกษาด้านงานอาชีพเกิดประสิทธิภาพ ควรมีแผนกระบวนการบริหารงานด้านอาชีพที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริง รองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พร้อมทั้งสร้างความต่อเนื่องเชื่อมโยงในการปฏิบัติงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาด้านงานอาชีพ ฐานงานอาชีพ

Abstract

This research aims to study the current conditions and problems of educational administration in occupational education at Suksasongkhro Chiang Mai School in Academic Year 2021. Data were collected by using an in-depth interview. The main interviewees were 2 educational institute administrators and 5 occupational teachers at Suksasongkhro Chiang Mai School, totaling 7 people. They were selected by purposive sampling. They were involved in the management of career education. Data were analyzed by using a triangular method between interviewees and descriptive analysis.

The research results revealed that current conditions and problems of occupational education administration of Suksasongkhro Chiang Mai School in the academic year 2021 can be divided into 4 aspects as follows: 1) Personnel; The school administrators viewed that teacher capacity is sufficient, but should be developed to suit the performance of the career base for the learners. Teachers who have been transferred need to be developed and supported to enhance up-to-date vocational skills in order to create a new career base. So, the learners will have the skills and knowledge to carry out work or further education at a higher level 2) Budget; it was found that the allocated budget was sufficient but still lacking in efficiency. In addition, the request for budget according to the project was complicated due to various regulations. As a result, there was a delay in the management of professional learning. 3) Materials and equipment; it was found that the support of materials and equipment were not appropriate as it should be. There is no clear register of requests for materials and equipment. Some items of equipment that are available must be repaired in order to be in good working order. Due to course adjustments, developing effective modern teaching and learning requires support of unique materials and equipment and 4) The process of teaching and learning; it was found that additional courses, free elective courses, clubs, and activities were not continuous and inefficient because of changes in personnel structure. In addition, teaching and learning in order to create learning competencies in accordance with the policy should be improved to meet the needs of learners and be practical in the future. Therefore, the management of career education in various aspects will be able to support the problems and professional development that are currently occurring, guidelines need to be established. As well as effective administrative processes can ensure the effectiveness of career education management. There should be a concrete career management process plan

so that it can be put into practice, support future problems and create continuity and linkages in the professional performance of Suksasongkhro Chiang Mai School

Keywords: Management of a Career Education, Career Base

บทนำ

ทักษะงานอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีพในปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ “อาชีพ” จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่จะเลือกการประกอบอาชีพของตนเองให้เหมาะสมกับยุคศตวรรษที่ 21 และในสังคมปัจจุบันได้อย่างแท้จริงดังแนวทางในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 มาตรา 24 ได้กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ผู้เรียนทำได้คิดเป็นทำเป็นเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมถึงการศึกษาด้านอาชีพ ประกอบกับมาตรา 23 ที่กำหนดให้เน้นความสำคัญทั้งความรู้คู่คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอาชีพที่ยั่งยืนควรให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะในอาชีพที่สนใจ ดังการจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสที่มีทั้งหมด 5 ขั้นตอนขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ และขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ (Davies, 1971) การเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนลงมือทำงานด้วยตนเองโดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอมีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้องซึ่งจะทำให้สามารถทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงานคือให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบและฝึกปฏิบัติหลายครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญตัวอย่างกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ 4 ประการซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่ 2 เพื่อการศึกษาที่ว่า “สอนให้น้อยลงเรียนรู้ให้มากขึ้น” เป็นวิสัยทัศน์ที่เน้นการสอนในแบบที่ช่วยนักเรียนให้เรียนรู้โดยไม่ต้องสอนซึ่งครูต้องมีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทักษะการทำงานสื่อและเทคโนโลยีรวมทั้งทักษะชีวิตใช้ได้จริงกับครอบครัวโรงเรียนชุมชนและประเทศชาติ (Tan, Chua, 2008) กฎแห่งการฝึกหัดที่กล่าวว่าในการฝึกทักษะใดๆแก่ผู้เรียนควรให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกระทำสิ่งนั้นบ่อยๆก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง (Hergenhahn and Olson, 1993)

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับ

มัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส 11 ประเภท ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเสมอภาคทางการศึกษา สร้างความเท่าเทียม และสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนด้อยโอกาส โดยมีการส่งเสริมและจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นด้านงานอาชีพ ตามบริบทความต้องการของผู้เรียน มีการจัดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาเลือกเสรี ชุมนุม รายวิชาศัลยกรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจัดทำโครงการกิจกรรมให้ด้านงานอาชีพมีความหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความจำเป็นของเด็กแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นการดำรงชีวิตสามารถพึ่งตนเองได้หรือมีรายได้ระหว่างเรียน จากนโยบายทางการศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ราชประชานุเคราะห์ที่มีโครงการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำกำหนดไว้ทุกปีการศึกษา โดยมีการดำเนินงานตามองค์ประกอบด้านงานอาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และด้านการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันพบว่า การดำเนินงานฐานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่เกิดข้อบกพร่องและไม่มีความต่อเนื่อง ส่งผลทำให้ฐานการเรียนรู้งานอาชีพมีประสิทธิภาพ ลดลงขาดครูผู้ดูแลรับผิดชอบที่เหมาะสม กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พบปัญหาเฉพาะหน้า อีกทั้งการบริหารงานด้านอาชีพยังไม่ได้รวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้งานอาชีพในโรงเรียนดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่พบว่า วรรณรงค์ อภัยใจ (2561) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ มีอยู่ 4 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบด้านที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป องค์ประกอบด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุง และการรายงานผล โดยมีการประสานงานเป็นกลไกขับเคลื่อนการบริหารงานในทุกขั้นตอน องค์ประกอบด้านที่ 3 ด้านผลผลิต ประกอบด้วย ผลผลิตด้านคุณภาพผู้เรียนและผลผลิตด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และองค์ประกอบด้านที่ 4 ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรค และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริสอดคล้องกับ พชรรัตน์ มีลวด (2559) ได้ศึกษาสภาพเหตุและปัจจัย และแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่อพบ ว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่อพบรวมและทุกด้าน (ด้านทักษะการทำงาน ด้านการแก้ปัญหา ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านแสวงหาความรู้ ด้านการจัดการระบบงานและระบบบุคลากร) มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยด้านทักษะการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านแสวงหาความรู้ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการแก้ปัญหา และด้านการจัดการระบบงาน และบุคลากร เพื่อได้แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน Sophie M Keele (2019) พบว่า การศึกษาและพัฒนาอาชีพภายในโรงเรียนในออสเตรเลีย ได้รับการยอมรับมากขึ้นว่า

เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ สามารถสร้างแนวทางทั้งโรงเรียนแบบยั่งยืนให้เหมาะกับแต่ละบุคคล โรงเรียนชุมชน และวัฒนธรรมเป็นหลัก นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัวโดยแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม และผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เปิดโอกาสการเรียนรู้จากประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมที่มุ่งเป้าไปที่สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน เตรียมทักษะการคิดไตร่ตรอง ความยืดหยุ่นในการตัดสินใจตามบริบทที่มีความต้องการต่างกัน ส่งผลต่อการศึกษาและการพัฒนาอาชีพให้มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมเยาวชนเพื่ออนาคตและสนับสนุนเพื่อจัดการ สร้าง และตอบสนองต่อประสบการณ์การทำงานอย่างยั่งยืน จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่แล้ว ในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการเรียนการสอน ทุกด้านสามารถเชื่อมโยงแนวทางการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านงานอาชีพ ส่งเสริม สนับสนุนงานอาชีพของโรงเรียนให้มีความต่อเนื่อง และยั่งยืน สร้างผู้เรียนให้เกิดทักษะด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพให้แก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่ประกอบด้วยข้อมูลด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างกระบวนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้อมาเชื่อมโยงสู่กระบวนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการงานอาชีพในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพ และสามารถให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพดำเนินการจัดการเรียนการสอนงานอาชีพและรับผิดชอบฐานอาชีพของโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างได้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูการงานอาชีพในโรงเรียน 5 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคลมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ

เครื่องมือโดยศึกษาและออกแบบการสัมภาษณ์มีกรอบการสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นชัดเจนตามกระบวนการดำเนินงานด้านอาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการเรียนการสอนนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงประเด็นของเนื้อหาข้อคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานอาชีพทั้ง 4 ด้านเพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่ามีค่า 1.00ทุกประเด็นคำถาม รูปแบบการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยเป็นลักษณะยืดหยุ่น ไม่เคร่งครัดขั้นตอนหรือลำดับของข้อคำถาม มีคำถามปลายเปิด ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการให้คำตอบตามความคิดเห็นของตนเอง และเสริมในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเน้นให้มีความยืดหยุ่นในการสัมภาษณ์ตามสถานการณ์และความเหมาะสม โดยคำนึงถึงขอบเขตของเนื้อหาตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

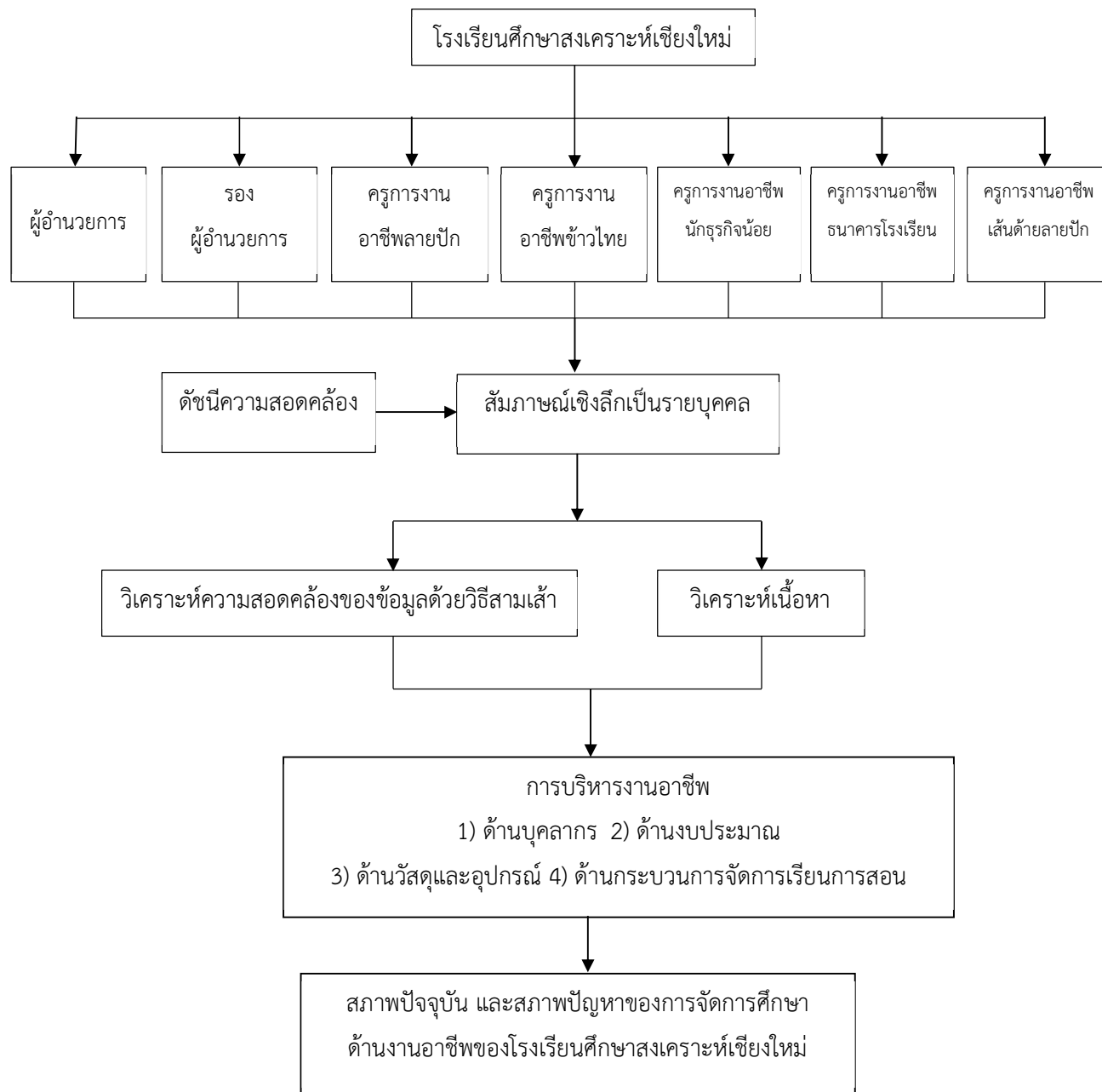
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นโดยใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จากวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์	เวลาสัมภาษณ์
นาง ก	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1 มีนาคม 2565	14.20-14.58 น.
นาง ข	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	1 มีนาคม 2565	15.10-15.45 น.
นาย ค	ครูชำนาญการพิเศษ	2 มีนาคม 2565	10.05-10.42 น.
นาย ง	ครูชำนาญการพิเศษ	2 มีนาคม 2565	10.55-11.45 น.
นาง จ	ครูชำนาญการพิเศษ	3 มีนาคม 2565	13.30-14.25 น.
นางสาว ฉ	ครูชำนาญการพิเศษ	3 มีนาคม 2565	15.00-15.35 น.
นางสาว ช	ครูชำนาญการพิเศษ	4 มีนาคม 2565	9.20-9.55 น.

ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง 7 ท่านมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์ จัดประเด็นเรียบเรียงจัดหมวดหมู่และสรุปสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) เป็นรายบุคคลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ โดยทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูล ด้วยวิธี 3 เสา่ ระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูกรงานอาชีพ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอโดยความเรียง

6. กรอบแนวคิดการวิจัยผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ตามกรอบการบริหารงานอาชีพ 4 ด้าน ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านงานอาชีพตามบริบทของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่มีการจัดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับสภาพความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการดำรงชีวิตสามารถพึ่งตนเองได้หรือมีรายได้ระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ และพัฒนาทักษะงานอาชีพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ให้มีความต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน จึงได้มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ในแต่ละด้าน ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ได้แก่

1. ด้านบุคลากร พบว่า ปัจจุบันโรงเรียนมีอัตรากำลังครูทั้งหมดรวม 68 คน ซึ่งเป็นครูกลุ่มการทำงานอาชีพ จำนวน 18 คน ซึ่งครูที่จัดการเรียนการสอนด้านงานอาชีพมีการโยกย้ายและเกษียณอายุราชการ บุคลากรที่รับย้ายมาทดแทนยังไม่เหมาะสมต่อการดำเนินงานฐานอาชีพเดิมที่เคยมีอยู่แก่ผู้เรียนและควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนางานอาชีพให้ทันสมัยและสร้างฐานงานอาชีพใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้มีทักษะความรู้ไปประกอบการทำงานหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอีกทั้งหากมีการปรับเปลี่ยนฐานอาชีพใหม่ที่ทันสมัย เหมาะสม และตอบสนองกับยุคปัจจุบัน ครูกรงานอาชีพทุกคนควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สามารถปฏิบัติจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญในการขับเคลื่อนฐานงานอาชีพให้มีความยั่งยืน และให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านงบประมาณ พบว่า โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ทุกปีการศึกษา มีงบประมาณเพื่อส่งเสริมงานอาชีพตามโครงการส่งเสริมการมีงานทำ และงบประมาณที่สามารถนำมาปรับใช้เพื่อพัฒนาด้านงานอาชีพมรดกทุกปีงบประมาณ เพียงแต่ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

3. ด้านวัสดุและอุปกรณ์ พบว่าการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในฐานงานอาชีพยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร เนื่องด้วยมีการปรับหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยต้องมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะในการสอนงานอาชีพให้มีประสิทธิภาพ วัสดุอุปกรณ์บางรายการที่มีในปัจจุบันก็ไม่สอดคล้องกับนโยบายในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อให้เกิดงานอาชีพที่แปลกใหม่และเป็นปัจจุบันทันสมัย

4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพมีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาเลือกเสรี ชุมนุม และวิชาศักยภาพเพื่อจัดการเรียนรู้ในทุกปีการศึกษา รายวิชาเพิ่มเติมที่ส่งเสริมทักษะงานอาชีพต่างๆ ดำเนินการได้อย่างเหมาะสม มีเพียงบางงานอาชีพที่เป็นผลจากปัญหาด้านบุคลากร จึงส่งผลให้รายวิชาอาชีพนั้นไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรการดำเนินการเรียนการสอนงานอาชีพปัจจุบันยังขาดระบบแบบแผนที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพในระยะยาวอีกทั้งปัจจุบันหลักสูตรงานอาชีพยังไม่ได้มีการปรับปรุงพัฒนาให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ได้แก่

1. ด้านบุคลากร พบว่า ครูที่มีความสามารถทางด้านงานอาชีพที่เคยมีในโรงเรียนได้ครบวาระเกษียณอายุราชการไปอย่างต่อเนื่อง ความสามารถของครูแต่ละคนก็แตกต่างกัน ครูยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานฐานอาชีพแก่ผู้เรียน บุคลากรที่รับย้ายมาทดแทนยังไม่เหมาะสมต่อการดำเนินงานฐานอาชีพเดิมที่เคยมีแก่ผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญในการขับเคลื่อนฐานงานอาชีพให้มีความยั่งยืนบุคลากรครูงานอาชีพที่มียังไม่สามารถสร้างงานอาชีพที่ทันสมัย ควรต้องพัฒนาครูให้เกิดสมรรถนะงานอาชีพใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้เกิดทักษะความรู้ เพื่อสร้างนวัตกรรม และนำไปประกอบการทำงานหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

2. ด้านงบประมาณ พบว่าการขอใช้งบประมาณตามโครงการที่ตั้งไว้ยังมีความซับซ้อนเนื่องด้วยระเบียบส่งผลให้ล่าช้าต่อการจัดการเรียนรู้งานอาชีพให้เป็นไปตามแผนจัดการเรียนรู้ การขอใช้งบประมาณตามแผนงานโรงเรียนมีขั้นตอนมากทำให้เกิดความล่าช้าบางงบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามโครงการไม่สอดคล้องกับราคาที่จะใช้ตามระยะเวลาที่กำหนดจึงส่งผลให้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในบางกิจกรรม หากปัจจุบันมีการส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะเพื่อสร้างนวัตกรรมการขอใช้งบประมาณยังไม่เอื้ออำนวย ต้องมีการปรับเปลี่ยนทรัพยากรที่จะนำมาจัดการเรียนการสอนจึงส่งผลให้การขอใช้งบประมาณล่าช้า

3. ด้านวัสดุและอุปกรณ์ พบว่าวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในฐานงานอาชีพยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ขาดการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะในการสอนงานอาชีพที่ทันสมัย วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนบางรายการไม่สามารถให้ทางโรงเรียนจัดซื้อได้เนื่องจากเป็นวัสดุที่ใช้แล้วหมดไปและขายตามท้องตลาดไม่สามารถหาหลักฐานมาปฏิบัติจัดซื้อตามระเบียบของพัสดุและงานการเงินได้การกำหนดคุณสมบัติวัสดุอุปกรณ์บางรายการในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับนโยบายในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อให้เกิดงานอาชีพที่แปลกใหม่

4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพปัจจุบันไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การดำเนินการเรียนการสอนงานอาชีพยังขาดระบบแบบแผนที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้เหมาะสม และรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระยะยาวปัญหาที่พบจากด้านต่างๆ ล้วนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนด้านงานอาชีพซึ่งเป็นทักษะที่ควรส่งเสริมแก่นักเรียนด้อยโอกาสให้เกิดสมรรถนะด้านอาชีพที่ยั่งยืน งานอาชีพปัจจุบันที่จัดการเรียนการสอนยังไม่ทันสมัย และยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ พบว่า

1. ด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่ากรอบอัตรากำลังครูเพียงพอแต่ควรได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานฐานอาชีพแก่ผู้เรียน ครูที่รับย้ายมาใหม่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงทักษะอาชีพให้เหมาะสมกับฐานการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม บุคลากรงานอาชีพทุกคนควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา

งานอาชีพให้ทันสมัยและสร้างฐานงานอาชีพใหม่อยู่เสมอ มีประเด็นที่สอดคล้องกัน ได้แก่ ควรส่งเสริมพัฒนา
ครูงานอาชีพให้สามารถสร้างอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนและนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ควรพัฒนาครูให้
เข้าใจการสอนที่จะสามารถสร้างสมรรถนะแก่ผู้เรียน รวมถึงสร้างทักษะที่เกิดขึ้นในอาชีพต่างๆ แก่ผู้เรียนได้
อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดรับกับงานวิจัยของบุญรุ่ง โนใจและ วีระกุล ชายผา (2557) พบว่าการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันและปัญหารูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นมีความแตกต่างกัน
ของแต่ละชุมชนขึ้นอยู่กับมุมมองและความต้องการของชุมชน แต่สอดคล้องกันในการพัฒนาให้เกิดองค์
รวมที่สร้างรูปแบบที่มุ่งส่งเสริมอาชีพในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ประเด็นที่สอดคล้องกันเพื่อส่งเสริมพัฒนาครู
งานอาชีพในโรงเรียน สอดรับกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ วงษ์ป้อม และคณะ (2564) ได้ดำเนินงานโครงการ
พัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการ
เรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนของครู พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการ
จัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน และเสนอแนะให้มีการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน
ตามสภาพจริง การมีวิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านการวัดผลการศึกษาทำให้ความรู้และเทคนิค
วิธีการโดยตรงตามหลักวิชาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติและสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น วารินทร์ แก้วอุไร และคณะ (2562) ได้เสนอว่าการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ครูที่มีต่อกิจกรรมการ
เรียนรู้การร่วมมือกันแบบร่วมมือรับผิดชอบของครูการกำกับติดตาม ประเมิน และให้ข้อเสนอแนะรูปแบบการ
พัฒนาเครือข่ายครูมีความเหมาะสม นำไปปฏิบัติได้ในลักษณะของการสร้างความมีส่วนร่วมในการรับรู้และ
นำไปปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งครูมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
โดยเป็นนวัตกรรมประเภทเทคนิควิธีการ ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรม
ที่พัฒนาขึ้น เพียงแต่ขาดความต่อเนื่อง ระยะเวลาและภาระงานที่มากที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาครูใน
บางครั้ง ดังนั้นการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน ที่สามารถบริหารงาน
บุคลากรให้มีความเหมาะสมกับทักษะงานอาชีพและตรงกับความต้องการของผู้เรียน มาเป็นแนวทางเชื่อมโยง
ความรู้เพื่อให้สามารถบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพแก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
เชียงใหม่ต่อไปได้

2. ด้านงบประมาณ มีความเพียงพอแต่ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่าง
ชัดเจน และการขอใช้งบประมาณยังมีความซับซ้อนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระเบียบของงบประมาณมีความ
ละเอียดส่งผลให้ล่าช้าต่อการจัดการเรียนรู้งานอาชีพให้เป็นไปตามแผนจัดการเรียนรู้ สอดรับกับงานวิจัยของสุ
พจน์ นันทะเทศและคณะ(2564) พบว่าควรมีแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับหน่วยงานต้น
สังกัด เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดสรรงบประมาณตามกรอบเงินที่ได้รับ พร้อมจัดทำแผนการ
ตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ และเมื่อ
งานงบประมาณมีระเบียบที่ซับซ้อน อีระพล เพ็ญจันทร์ (2563) เห็นว่าการบริหารงบประมาณควรมุ่งเน้นความ
เป็นอิสระในการบริหารจัดการ ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
และการบริหารงบประมาณ เพื่อประสิทธิภาพในด้านงบประมาณ ทศมาลี ทองจันทร์ และ วิชาญ เจริญวิไล
รัตน์ (2564) พบว่าสถานศึกษาควรกำหนดแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาวของสถานศึกษา ตามกรอบ

ทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา กำกับ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา จัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษาการจัดหาเงินงบประมาณ และการระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูล สินทรัพย์การจัดการรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาด้วยดังนั้นการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีใน โรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน ที่สามารถบริหารงานด้านงบประมาณให้มีความเหมาะสมกับทักษะงานอาชีพ และตรงกับความต้องการของผู้เรียน มาเป็นแนวทางเชื่อมโยงความรู้เพื่อให้สามารถบริหารจัดการศึกษาด้าน งานอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพแก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ต่อไปได้

3. ด้านวัสดุและอุปกรณ์ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในฐานงานอาชีพยังไม่เหมาะสม เท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยต้องมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะในการสอนงานอาชีพให้มีประสิทธิภาพ สอดรับกับงานวิจัยของ พรศัตน์ มีลอด (2559) พบว่าการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ให้กับแหล่งเรียนรู้ มีความจำเป็นในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก เพื่อพัฒนา ทักษะอาชีพของผู้เรียนได้มีประสิทธิภาพ การใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่พร้อมสร้าง งานอาชีพแก่ผู้เรียน จุลจิฬา วงษ์พรม และ สุนนชาติ เจริญครบุรี (2559) พบว่าการจัดการเรียนการสอนควร เลือกและเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนให้เพียงพอและพร้อมใช้งานหากกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดลอง การปฏิบัติชิ้นงาน มีข้อจำกัดที่มักพบเสมอคือ อุปกรณ์มีราคาแพงใช้ทรัพยากรมาก ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงที่ ตามมา เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองอย่างทั่วถึง และเกิดทักษะการเรียนรู้ด้านงานอาชีพด้วยตนเอง ศิราพรอรินแก้ว และคณะ (2561) พบว่าการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสใน สถานศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ซึ่งควรจัดทำกระบวนการเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการ9 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพ 2) การสร้างความ เข้าใจผู้เกี่ยวข้อง 3) การจัดระบบสร้างข้อมูลโรงเรียน 4) การวางแผนดำเนินการ 5) การประชาสัมพันธ์ 6) การประสานงานขอความร่วมมือ 7) การพัฒนาบุคลากร 8) การจัดการเรียนการสอน และ9) การประเมินผล การใช้หลักสูตร เพื่อให้การใช้วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับงานอาชีพในโรงเรียนดังนั้นการศึกษาแนวทางการ ปฏิบัติที่ดีในโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน ที่สามารถบริหารงานด้านวัสดุ อุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมกับ ทักษะงานอาชีพและตรงกับความต้องการของผู้เรียน มาเป็นแนวทางเชื่อมโยงความรู้เพื่อให้สามารถบริหารจัดการ การศึกษาด้านงานอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพแก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ต่อไปได้

4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนงานอาชีพมีขั้นตอนเพื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้อยู่แล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการโยกย้ายหรือเกษียณอายุของครูในรายวิชาเพิ่มเติมที่ส่งเสริมทักษะงานอาชีพต่างๆ จะส่งผลให้รายวิชาอาชีพนั้นไม่มีความต่อเนื่องหรือขาดหายไป อีกทั้งควรมีการปรับปรุงหลักสูตรงานอาชีพให้ เกิดการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในอนาคตสอด รับกับงานวิจัยของMcWhirter, E. H., Crothers (2000) พบว่าการศึกษาอาชีพต่อสังคมและการรับรู้ต่อ ความสามารถของตนเองในอาชีพ การรับรู้ความสามารถในตนเองของทักษะวิชาชีพ การรับรู้อุปสรรคด้าน การศึกษา ความคาดหวังในผลลัพธ์ แผนการศึกษาอาชีพ และความคาดหวังในอาชีพในกลุ่มตัวอย่างนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 166 คน เมื่อรวบรวมข้อมูลก่อนการทดสอบ ภายหลังการทดสอบ และการติดตามผลจากชั้นเรียนสุขศึกษาเป็นเงื่อนไขควบคุมโดยใช้การออกแบบครอสโอเวอร์ภายในวิชาที่ไม่สุม พบว่าการทดสอบหลังและการติดตามผลชี้ให้เห็นว่าชั้นเรียนดังกล่าวส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในอาชีพเพิ่มขึ้นเกิดทักษะความสามารถงานอาชีพในตนเอง นพพร จันทรนำชู และ ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา (2561) พบว่าควรพัฒนาวิธีสอนที่ส่งเสริมความคิดริเริ่มโดยการเรียนรู้แบบโครงงาน เน้นการคิดค้นนวัตกรรมที่บูรณาการศาสตร์แต่ละสาขาวิชา ฝึกทำกิจกรรมที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงให้มากที่สุด เพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นต่องานอาชีพ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนนั้น บรรจงพลขันธและคณะ (2555) พบว่าสถานศึกษาควรจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาให้ครอบคลุมในทุกด้านส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีช่วยสอนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการจัดระบบดูแลให้คำปรึกษาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อลดปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาการนำนักศึกษาออกให้บริการวิชาชีพตามความต้องการของชุมชนสังคมเพื่อเป็นการฝึกประสบการณ์จริงการจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิจัยให้เพียงพอและต่อเนื่องและควรมีการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพ และการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้เกิดความต่อเนื่องนั้น ณรงค์ อภัยใจ (2560) พบว่ากระบวนการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริควรใช้วงจรบริหารคุณภาพ มีอยู่ 5 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นตอนที่ 2 การลงมือปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ(Check) ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (Act) ขั้นตอนที่ 5 การรายงานผล (Report) และสำหรับกลไกสู่ความสำเร็จ คือ การประสานงาน (Coordinating)ซึ่งควรนำกระบวนการบริหารงานที่มีคุณภาพเข้ามาส่งเสริมให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนงานอาชีพนั่นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างแท้จริงดังนั้นการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน ที่สามารถบริหารงานการจัดการเรียนการสอนด้านงานอาชีพให้มีความเหมาะสมกับทักษะงานอาชีพที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้เรียน มาเป็นแนวทางเชื่อมโยงความรู้เพื่อให้สามารถบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพแก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ต่อไปได้รวมถึงการพัฒนาแผนการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโดยใช้วงจรคุณภาพ จะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และสร้างแผนการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพให้ต่อเนื่องและยั่งยืน ใช้ประโยชน์กับการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากแบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูล ด้วยวิธี 3 เสา ระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาประเภทราชประชานุเคราะห์และศึกษาสงเคราะห์ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน

1.2 การใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ โดยผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพ สามารถนำไปร่วมประชุม PLC เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพได้อย่างเป็นระบบและปรับใช้กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ให้ต่อเนื่องและยั่งยืน ใช้ประโยชน์กับการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเพื่อหาศึกษาโรงเรียนการจัดการศึกษาด้านอาชีพที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาด้านอาชีพที่สามารถเชื่อมโยงกับบริบทในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาแผนการบริหารจัดการศึกษาด้านงานอาชีพโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ที่สามารถนำมาใช้ได้จริงตามบริบทของโรงเรียนและเป็นรูปธรรมที่พร้อมรับมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

- จุลจิฬา วงษ์พรม และ สุนนชาติ เจริญศรีบุรี. (2559). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดลอง เรื่อง หัตถกรรมสมุนไพร สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(4), 34-40.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฌีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่].
http://www.graduate.cmru.ac.th/core/km_file/379.pdf
- ทศมาลี ทองจันทร์ และ วิชาญ เจริญวิไลรัตน์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 7(1), 27-42.
- ธีระพล เพ็ญจันทร์. (2563). แนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดบึงกาฬ. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 17(77), 158-167.
- นพพร จันทรนาชู และ ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา. (2561). แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาชีพของนักศึกษาสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ประเทศไทย 4.0. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(3), 767-786.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร, จักรกฤษ กลิ่นเอี่ยม, รุจโรจน์ แก้วอุไร, และ ประทีป คงเจริญ. (2562). การพัฒนาเครือข่ายครูในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมผู้เรียนด้านทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 9(2), 77-92.
- บรรจงพลจันทร์, ศิริ ถิสาสนา, และ จำเนียร พลหาญ. (2555). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการอาชีพวาปีปทุม. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 4(1), 89-107.

- บุญรุ่ง โนใจ และ วีระกุล ชายผา. (2557).รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัด ขอนแก่น.วารสารวิจัยมข (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(3), 14-22.
- พงษ์ศักดิ์ วงษ์ป้อม, พงษ์นิมิต พงษ์ภิญโญ, และ สมคิด สร้อยน้ำ. (2564). การดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน วิทยาลัยการอาชีพหนองหาน. *Journal of Buddhist Education and Research*, 7(2), 114-122.
- พศรัตน์ มีลอด. (2559).แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนโรงเรียน บ้านป่าสักไก่อ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่].
- ศิราพรอรินแก้ว, ยงยุทธ ยะบุญธง, และ ธารณ์ ทองงอก. (2561). การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่.วารสารวิชาการVeridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(1), 2264-2579.
- สุพจน์ นันทะเทศ, ภารดี อนันต์นารี, และ เจริญวิทย์ สงพงษ์ธรรม. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 13(61), 225-242.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. กระทรวงศึกษาธิการ.
- Davies, I.K. (1971). *The Management of Learning*. London: McGraw -Hill.
- Hergenhahn, B.R. & Olsen, M.H. (1993). *An Introduction to Theories of Learning 14th ed* Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- McWhirter, E.H., Crothers, M. & Rasheed, S. (2000). The effects of high school career education on social-cognitive variables. *Journal of Counseling Psychology*, 47(3), 330-341.
- Sophie, M.K., (2019). *Identifying best practice in career education and development in Australian secondary schools*. Australia: Brighton Grammar School.
- Tan & Chua. (2008). Innovation in education: The Teach Less, Learn More Initiative in Singapore Schools. *Innovation in Education*. 153-171.